

GårdsbyBladet

Nr 1/2025 En tidning till alla i Gårdsby – Sandsbro

Herr deg - en nörd som
fastnade i degen

Landsbygdsministern
på besök i Gårdsby skogarna

Vad är ett namn?

Vad är ett namn? Jo, det är en välkänd replik ur Shakespeares klassiska pjäs Romeo och Julia. Repliken fortsätter: ”Det vi kallar ros skulle ju dofta lika underbart vad det än hette.”

Kanske är det så, William. Men visst är det ändå viktigt med rätt namn?

Tyvärre kan många namn tyckas sakna lite fantasi. Gårdsby, till exempel, berättar för oss alla att det handlar om en by, som hör till en...gård. Inte så värst poetiskt. Men det som namnet Gårdsby saknar när det gäller fantasi kan det faktiskt väga upp med andra kvalitéer. Koncishet kanske. Innehållet i burken stämmer exakt med det som står på etiketten.

Men andra platsnamn är inte lika lätt att tyda. Stockholm är enkelt, i och för sig. Staden byggdes på en ö, eller holm, och därpå fanns det många trädstockar. Men Växjö? Kan det ha varit en sjö som, typ, växte? Jag vet inte, växer sjöar? Några runt om i världen har ju krympt till ingenintet pga. klimatförändringen. Sandsbro då? En bro till sanden, eller över sanden? Vart tog bron vägen?

En del ställen har namn som ger besökaren en aning om vad man kan förvänta sig att uppleva där. Man blir väl varmt välkommen i Hej (i Skellefteå kommun) och det bara måste finnas mycket att upptäcka i Aha (i Norrbotten). Om du råkar ha några udda vanor så borde du kanske fundera på att bosätta dig i Normlösa (vid Mjölby) och för dem som tycker att livet är en aning för svårt ibland, ja då vore Buslätt (vid Uddevalla) en förträfflig hemort. Inte för att ni ska flytta härifrån! Kom ihåg om ni börjar känna er lite nere att det ligger en hembygdsgård som heter Hoppet i socknen! En vandring ditåt lyfter nog humöret!

Men tillbaka till fantasin och ortnamn. Runt om i världen finns det gott om varan! Aten är uppkallad efter vishetens gudinna, Florens betyder ”att blomma” och Ouagadougou i Burkina Faso betyder ”där människor blir hedrade och respekterade”.

Heja Gårdsby, vetja! En socken där alla hedras och respekteras, trots att det inte ingår i namnet!

Keith Foster

**VÄXJÖ
MASKINUTHYRNING**

RABATT!
Uppge
Gårdsbybladet
så får du 10% på maskinhyra

GÖR DET ENKELT!

Välkommen in till oss på
Växjö Maskinuthyrning!

Vi har ett stort utbud av maskiner till såväl
det stora bygget eller den lilla trädgården.
Hos oss kan du hyra allt från 21 meters skyliftar
till mossrivare, släp och handverktyg.

Innehåll Gårdsbybladet nr 1 2025

En nörd som plötsligt fastnade i degen 4

Ladugården sprids i landet 6

Vi går under jorden i Gårdsby 8

Drängalyftet 9

Föremål på hoppet del 13 10

Landsbygdsministerna på besök i Gårdsbys skogar 12

Trollbacken 13

På g i Gårdsby församling 14

Evenemangskalendern 16

Annonsera i GårdsbyBladet?

Här är några viktiga punkter att tänka på.

- Gällande annonsformat är:
1/4 A4 – 185x65 mm
1/6 A4 – 130x65 mm
1/8 A4 – 92x65 mm
- bildformatet ska vara tiff, jpg eller pdf
- bildens upplösning ska vara 300 dpi (har bilden lägre upplösning kommer den bli otydlig i tryck)
- annonsen bör vara i färg

Annonsstopp för nästa nummer av Gårdsbybladet är **31 maj 2025**.

Annonser och eventuella tekniska frågor mailas till gardsbybladet@gmail.com. För prisuppgift kontakta Bertil Sandberg tfn 0470-612 55 eller 070-550 13 16.

Villa Vik

TOFTA STRAND

KONDITIONER KONFERENS HOTELL RESTAURANG

WWW.VILLAVIK.SE

VÄLKOMMEN TILL OSS VID TOFTASJÖNS STRAND

KLOCKANS EL & HANTVERK AB
070-174 76 44
073-142 02 67

**Er lokala elinstallatör
samt konsthantverk
Ring oss gärna på telefon**

Ante och Marita Midenius

En nörd som plötsligt fastnade i degen

Det är fredag eftermiddag och solen har äntligen tittat fram efter veckor av mulet väder. Jag har begett mig till vår sockens nya gatukök - Herr Deg. Här, i ett pimpat hästsläp kan man köpa napolitansk pizza bakad med mycket kärlek.

Text: Lina Schlegel Palm

Foto: Sara Richter Simsek

“Herr deg” heter egentligen Erik och han bor med sin fru Sara och deras fyra barn i Bostorp, Gårdsby. Erik arbetar som medieproducent och teknisk ansvarig på Linnéuniversitetet. Han har tidigare tränat travhästar hemma på gården men avvecklade det för några år sedan. Han kände att han behövde en ny hobby och något att nördna ner sig i, som han uttryckte det. Pizzabakandet har blivit som terapi och något som inte är jobb eller relaterat till barnen.

Varför blev det just pizza? Jag gillar mat, säger Erik. En kompis fick en pizzaugn i födelsedagspresent och som komplement till det tog jag med honom till DeLuxe. Där fick han testa på att baka pizza och innan kvällen var slut så hade även Erik beställt en pizzaugn.

Eriks fru Sara, även känd som Fru Dill, var med i Matrundan i höstas. ”Ska inte du också vara med” var då hennes förslag, och det var han. 240 stycken pizzor serverades intill Fru Dills odlingar och hela familjen var involverad. Yngsta sonen fick 1 kr per vikt pizzakartong och de äldre barnen fick lite extrapengar när de hjälpte till med att skära pizza och stå i kassan.

Erik i full färd att toppa en pizza under Matrundan i höstas.

Innan matrundan fick barnen äta pizza 10 dagar i rad. Erik försökte då landa den perfekta degen. Han experimenterade med mängden på ingredienser då det var svårt att landa rätt balans när det skulle vara så pass mycket deg. I slutändan stämde ingenting och degen blev perfekt. Herr Degs deg var uppfunnen. Det är detta recept som Erik sedan dess har använt.

Jag gör inte bara detta för att det är kul utan tycker också att det är ett bra sätt att samla bybor. Det var också tanken från början men nu är det rätt många från stan som åker ut, berättar Erik. Det har spridit sig rätt mycket vilket är kul. Man lägger in så mycket kärlek i detta och är nervös vid varje servering. Jag vill att det ska vara perfekt varje gång.

För en serveringskväll som denna startar förberedelserna på tisdagen då degarna

sätts. Förbokning görs via Herr Deg's hemsida och tiderna brukar ta slut fort. Igår kväll preppades alla tillbehör och toppings och idag kl 15 drogs ugnen igång för att vara redo för utbakning till straxt efter 16. Då är stenen 400 grader varm.

Kvällens första kund rullar fram till vagnen, en Rottnebo som inte tidigare testat Herr Degs pizza. Han hade blivit tipsad av en bekant och passade på att hämta pizza på väg hem från jobbet. “Hoppas det ska smaka” hälsar Erik.

Vi hittade vagnen på Marketplace, berättar Erik. Hästsläpet var ombyggt och ordinarie inredning var urtagen. Vagnen var tänkt att användas som glassvagn. Vi tokprutade och fick den med avhämtning i Dalarna. En lokal firma hjälpte till med anpassningar för att få dörrar och fönster på rätt ställe

samt det som kräves för ett godkännande från Miljö och Hälsa. Det finns flera fina detaljer i vagnen som ett äldre bakkbord och en fin gammal spegel över det lilla handfatet. Spegeln är mormors gamla, berättar Erik. Bakkbordet bidrog Eriks svärmor med. Det var från ett dödsbo i släkten och man kan riktigt se att många degar bakats ut där innan det blev ett bakkbord för pizzadeg.

Det finns fem pizzor på kvällens meny där majoriteten är vegetariska. Ett alternativ finns med turkisk korv på och just denna pizza är inspirerad av svärfar som är från Turkiet, säger Erik. Jag vill inte vara en i mängden. Det har blivit lite av en nisch att ha Fru Dills grödor på pizzorna.

Jag frågar hur en ny pizza föds. Erik berättar att han kommer upp med en idé men sen ska Sara alltid lägga sig i. Han medger dock att det är bra. Sara har arbetat inom restaurang och är smaksäker och är ett bra bollplank i framtagningen.

Erik säger att vissa vill ha Hawaii och skit men vi vill göra vår grej som vi gillar.

Erik är noga med alla råvaror i sina pizzor. Från en italiensk grossist köper han speciellt mjöl från Italien och äkta italiensk mozzarella.

Jag frågar vad som är viktigast när han bakar och toppar pizzorna. Degen! Först och främst degen. Sen att få till alla primörer som ska på, att allt smakar bra tillsammans och att utnyttja smakerna så det blir en bra kombo. Det ska bli en smakbomb och passa med sältan i pizzadegen. Det ska smaka Herr Deg, helt enkelt: Fräscht och roligt komponerat.

Vill inte att det ska vara den traditionella toppingen. Det är lyxigt att ha Sara som odlar och att kunna använda det på

Pizzavagnen är färdigpreppad för utbak, gräddning och servering.

pizzorna, men så här års blir det såklart inköpta råvaror från butik. Årstiden är lite begränsande men snart kommer det! 4 april öppnar Fru Dill upp gårdsboden för säsongen och då kan vi få avnjuta pizza med lokalt och giftfritt odlade råvaror. Jag kan lova färsk spenat från odlingen då, säger Erik.

Vad kan vi förvänta oss framöver? Erik är bokad på några studentfiranden och andra privata fester. Han berättar att visionen är att öppna upp i vår och sommar här hemma och att man ska kunna sitta i odlingen och avnjuta en pizza med något gott att dricka till. Vi vill att det ska vara mysigt och enkelt. Planerna finns för att söka serveringstillstånd.

Det vore kul att hitta vin och öl som passar till pizzan. Att kunna erbjuda

en servering i odlingen där man kan avnjuta god dryck och pizza direkt från ugnen som är toppad med grödor från samma odling. Mer närodlat än så blir det inte!

Vem kom på namnet "Herr Deg"? Det var jag, säger Erik, men Sara hävdar att det var hennes idé. Det har blivit lite bråk om det. Loggan har en familjemedlem, som arbetar som tatuering, ritat.

Så om du vill avnjuta en napolitansk pizza som är bakad med extra mycket kärlek, ska du besöka Herr Deg i Gårdsby. Men var snabb med att boka för tiderna försvinner snabbt.

Instagram: herr.deg
herrdeg.se

Olofsson
ENTREPRENAD
Telefon 073-526 37 97

Ladugården sprids i landet

Många av er har säkert lagt märke till en ladugård intill 23:an som steg för steg plockas ned. Det som är lite speciellt med denna nedplockning är att för varje del som tas ned, så sprids den i Sverige. Johan Renshammar som ansvarar för att plocka ner den berättar för mig att runt 50 olika personer tagit del av materialet.

Text: Lina Johansson, foto: Keith Samuelson

Vore det inte bättre att låta den stå? Den är egentligen för fin för att ta ner, säger Johan, men har full respekt för markägarens val att göra annat med marken. Johan verkar vara helt rätt man för ett sådant uppdrag. I 30 år har han gjort liknande, plockat ner – och satt upp byggnader. Han är egentligen hemmahörande i Hälsingland, samt Öland, och har gedigen utbildning samt erfarenhet av handhavandet av äldre byggnader sprunget ur eget förvärv av kulturhistoriskt intressant gård i Hälsingland. Han ägde tills nyligen också Ölands byggnadsvård, men när vi kommer in på spåret byggnadsvård finns där känslor, lite vrånga sådana. Han menar att det på senare tid blivit mera ”hippt” och yta än det genuina intresset för att vårda och omhänderta det äldre byggnadsbeståndet. ”Det är en kultur” menar han och lyfter Kungen som ett exempel som lägger ansenliga mängder av sin apanage på de kungliga byggnaderna för att de ska finnas med in i framtiden.

Johan kallar sig hellre återbrukare än byggnadsvårdare och jag frågar vad som driver honom, och han svarar snabbt ”att slippa slänga saker”. Var kommer då detta intresset ifrån, jag tänker

själv att det bör ha grundlagts i unga år. Det visar sig att han är avlägset släkt med bröderna Erik och Sigvard på Hågerys gård som blev kända hos svenska folket i filmen ”Erik och Sigvard: ett år i Småland”. De skötte gården på gammalt vis och hade inga moderniteter på gården. Johan var ibland på deras gård som ung och lärde sig mentaliteten kring att inte slänga, utan återanvända och laga. Likaså hade han en nära relation med sin farfar som var lantbrukare av den gamla stammen.

Att Johan hamnade här i Småland för att plocka ned ladan var på grund av uppdraget att flytta en annan byggnad på gården, då marken säljs till tomter. Det är ett stort arbete och till sin hjälp har Johan flera som hjälper till. Genom egna kontakter

och genom annons på Blocket hittar Johan avsättning för materialet och när jag besöker är nästan allt bokad eller sålt. En del av materialet behåller han dock till egna projekt. Takplåtar går först, berättar han, men också timret är eftertraktat. Det ligger några olika högar med virke på planen när jag är där och en hög ska till en kvinna som är nyutbildad timmerman.

Det blir ju en hel del stök på en rivningsplats som denna, och Johan visar mig en bräda på marken som ser ganska oansenlig ut, lite mörk i ena kanten och spikar i. Detta är en jättebra bräda, berättar han, den ska inte slängas bort. I bygghandeln idag kan man inte hitta den här kvaliteten säger han och visar mig de täta årsringarna. Johan berättar för mig att ladugården byggdes runt 1840, vilket betyder att trädet som brädan

kommer ifrån rimligen började växa i början av 1700-talet. Hisnande tanke och en källa till respekt för svärsättligt material. Bara riktigt dåligt virke skänks och det hämtas till kojbyggen med mera. En sak är klar och det är att efterfrågan på virke och material finns. Slutsumman från försäljningen är riktigt hög (några hundra tusen) och det visar så tydligt att det lönar sig att ta hand om det som finns och inte köra till någon tipp eller lägga på brasan.

Jag ställer frågan till Johan vad hans bästa råd är, om man har en ladugård som kanske inte används så mycket och inte underhålls. "Se till att taket är helt" svarar han utan tvekan. Då kan den stå kvar länge, och någon framöver kanske kan använda den.

FISKEKORT

Toftasjön - Skirsjön - Yasjön

Toftasjöns fiskevårdsområde säljer fiskekort till allmänheten som gäller för: fluga, haspel, spinnspö (trolling fiske med ett spö), mete, pimpel och max 10 st. angelkrok. Följande max/min mått: Gädda max 75 cm, min 50 cm, Gös max 65 cm, min 45 cm. Dessutom får man bara ta upp 2 st. godkända fiskar per dygn och kortinnehavare.

Pris för fiskekort är:

Endygnskort	100 kronor
Tiodygnskort	200 kronor
Årskort	350 kronor

Tiodygns och årskort gäller även som familjekort. Barn till och med 15 år får fiska fritt med mete och spinnspö.

Annat fiske än vad som erbjuds genom fiskekort är förbehållet fiskerättsdelägarna. Exempel: kräftfiske, fiske med nät och ryssja m.m.

Fiskekort finns att köpa på:
www.ifiske.se

Tillsyningsmän är:

Mats Karlsson	Sandsbro
Hans Fust	Evedal
Lars Nilsson	Sandsbro
Kenneth Grahn	Sandsbro
Börje Svensson	Sandsbro

Trollbackens förskola

Föräldrakooperativet
mitt i Gårdsby!

Små barngrupper
Hållbarhet
Närheten till landsbygden

Lokalproducerad & hemlagad mat!

Vi har lediga platser!

Från aug -25

0470- 61199
trollbacken@trollbackensforskola.com
trollbackensforskola.com

Behöver Du grävhjälp?

Skogsvägar • Dikesrensning
Markberedning • Övrig grävning

BJÖRNAMO ENTREPRENAD

David Andersson

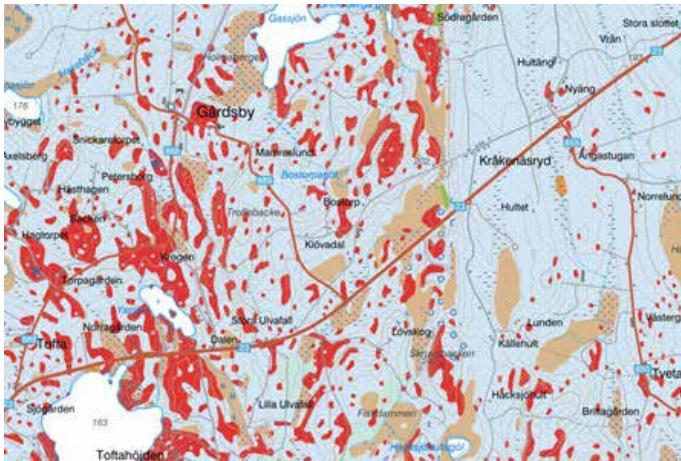
Björnamo Storegård 5 • 355 92 Växjö
Mobil 073-776 47 24

Vi går under jorden i Gårdsby socken

Att Gårdsby och området kring Gårdsby är vackert med en starkt kuperad skogs- och odlingsbygd med många små sjöar, vet vi ju alla. Men hur ser det egentligen ut under marken?

Text: Christina Berglund, geotekniker

Gårdsby socken består enligt Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) jordartskarta i huvudsak av torvområden (brunt), sandig morän (ljusblått med prickar) och berg i dagen eller ytligt berg (rött), se figur 1 nedan.

Figur 1: Utdrag ur SGU jordartskarta (2025).

Morän bildades genom att inlandsisen tog upp material från underlaget, dvs. berggrunden eller tidigare avsatta jordlager. Under transporten i isen krossades och nöttes materialet ned. Morän är en osorterad jordart som innehåller alla kornstorlekar, från fina lerpartiklar till stora stenblock. Torv består av mer eller mindre nedbrutna växtdelar som bevarats i fuktig miljö.

Jorddjupen till berg varierar från någon meter upp till 15-20 m, där jorddjup är som störst i socknens östra delar.

SGU publicerar en mängd kartor och information på sin hemsida (www.sgu.se).

Här kan man bland annat hitta information om aktuella grundvattennivåer för hela Sverige. Grundvattennivåerna inom ett område varierar beroende på vad man har för jordart och om det till exempel är små eller stora grundvattenmagasin som avses.

Små magasin har en relativt liten förmåga att lagra grundvatten. Små magasin reagerar därför snabbt på förändringar i nederbörd och torka. Förändringar i grundvattennivå syns ofta redan inom något eller några dygn efter regn i små magasin, och grundvattennivån i små magasin kan variera flera meter under ett år.

Stora grundvattenmagasin reagerar långsammare på förändringar i nederbörd och torka. Stora grundvattenmagasin förekommer till exempel i större sand- och grusavlagringar (rullstensåsar).

Grundvattennivån varierar under naturliga förhållanden både under ett år och mellan år beroende på väderleken. I Gårdsby området och övriga inlandet sjunker nivåerna under våren och sommaren när växterna är aktiva, och är som lägst under

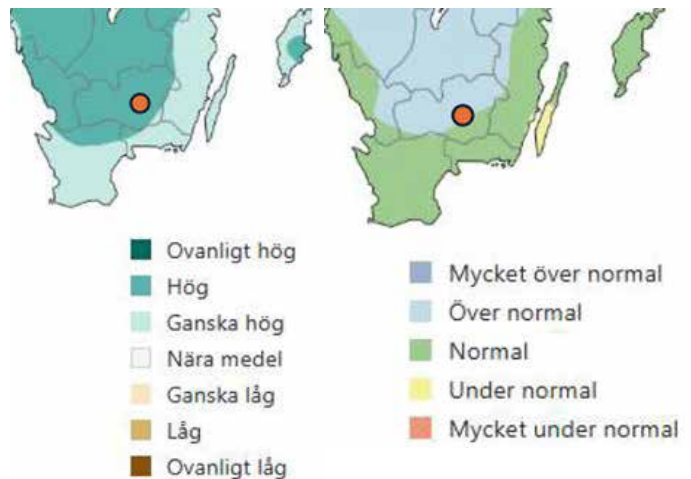
sensommaren och den tidiga hösten. Under hösten börjar nybildningen av grundvatten, och efter ett kort vinteruppehåll med sjunkande nivåer, då nederbörden mest faller som snö, fortsätter stigningen vid snösmältningen. När den är avslutad står grundvattnet som högst.

SGU har mätt grundvattennivåer över hela landet sedan slutet på 1966. Inom en radie av 2-3 mil från Gårdsby, finns 5 mätstationer. Från en av dessa stationer (Hovmantorp 1) kan man bland annat se att under en period av 5 år, så har detta grundvattenrör haft en grundvattennivå som varierat mellan 0,25 och 3 meter under markytan. Den låga nivån uppmättes hösten 2022.

Nästan all enskild vattenförsörjning (egna brunnar), tas från små magasin.

Vid låga grundvattennivåer kan vattenförsörjningen bli ansträngd. Det kan gälla både dig med vatten från egen brunn eller kommuner som använder grundvatten för sin vattenförsörjning. Sedan 2017 redovisar SGU tillsammans med SMHI meddelande om "risk för vattenbrist" på sin hemsida.

SGU publicerar även information om aktuella grundvattennivåer varje vecka, se figur 2-3. För Gårdsby med omnejd kunde man för vecka 6 se att grundvattennivåerna var höga (figur 2) och att de låg över det normala (figur 3). Ungefärligt läge för Gårdsby är orange prick.

Figur 2: Bild visar grundvattennivå vecka 6 i jämförelse med samtliga nivåer för perioden 1961-2024 (SGU)

Figur 3: Bild visar avvikelse i jämförelse med nivåer under motsvarande vecka, perioden 1961-2024.

Hur kommer då grundvattennivåerna varierar framöver, med ett förändrat klimat? SGU bedömer att perioderna med grundvattentorka förväntas bli längre. Förändringen blir större för de torrare åren och de perioder då det är en låg fyllnadsgrad i magasinerna. Det innebär att det förväntas bli större skillnad mellan torra år och blöta år i framtiden för detta område.

Drängalyftet

På Hoppetdagen 2024 berättade Kennert Ramnér utförligt om "lyftstenen" eller "drängastenen" som vi har på hembygdsgården.

Text och bild: Tore Sandrell

Stenen som numera ligger på Hoppet, har förut varit placerad vid dansbanan i Tofta där ungdomarna tävlade med att visa upp sin styrka när det var dans. På många ställen hade dessa "lyftstenar" ett syfte, det var att testa styrkan på de drängar som skulle städslas till gårdarna och låg då centralt på något ställe i byn. Ursprungligen har säkert denna sten legat på något annat ställe i bygden.

Hur gjorde de då förr i tiden för att kunna få ett riktigt tag på den ovala stenbumlingen. Jo, säger Kennert, då kunde man smörjde in händerna med kåda för att få bättre tag men sen är det även teknik och styrka som behövs. Kennert berättade även om "gubbarna" han hade hört talas om, de som var de starkaste karlarna i trakten som hade lyft stenen.

Kennert själv prövade sin styrka 1982 på en Hoppetfest med att lyfta och bära denna sten, som väger ca 124,5 kg, han bar den 22 meter. Under Hoppetdagen 2024 var det nog ingen som lyfte den, själv menade Kennert att han för tillfället hade ont i ryggen, så han avstod!

Även i N. Åreda finns det en "drängastenen" den finns utanför den forna gästgivargården hos Jan Danielsson. Denna sten väger ca 114 kg och har varit med i en kortfilm kallad, "Drängalyftet" gjord av den Dädesjöbördige Kalle

Segeberäck. I filmen medverkar världens starkaste man, Magnus Samuelsson som ska prova med att lyfta denna "drängastenen" på sitt sätt. Filmen är gjord på ett humoristiskt sätt och kommer att visas på hembygdsföreningens årsmöte den 30 Mars i Gårdsby församlingshem kl. 15:00. Även en film som togs när Kennert Ramnér berättar om just "lyftstenen" på Hoppetdagen kommer visas på årsmötet.

Amerikanen Sean Urquhart gör ett nytt försök att komma till Sverige och bland andra lyfta "våra" "lyftstenar" på Hoppet och i Norra Åreda. Det kommer förmodligen att äga rum någon gång mellan 18-25 juli 2025, mer info om det kommer.

På den äldre bilden framgår det ju vad den föreställer.

Invägning av drängastenen inför Hoppetdagen, det blev 124,5 kg.

Kennert Ramnér berättar om drängastenenstenen.

JW's
Allt för er fastighet och trädgård

072-9740990
www.jwpg.se
pond.garden@outlook.com
@jwspond_garden

Dax att boka era trädgårdsprojekt

Vi förverkligar er drömträdgård från idé till verklighet
Kontakta oss så kommer vi ut och get kostnadsfri offert!

Självklart Rot/Rut och F-skatt

- ✓ Dränering
- ✓ Marksten
- ✓ Stenmurar
- ✓ Altaner
- ✓ Markarbeten
- ✓ Anläggning Pool
- ✓ Naturpool
- ✓ Trädgårdsskötsel
- ✓ Häckklippning
- ✓ Snickeri
- ✓ Målning

Klädvandring på Hoppets hembygdsgård

En klädbana på Hoppet under hembygdsfesten 2024! Följ med på textilvisningen på hembygdsgården i Gårdsby.

Text och bild: Maria Haneskog, hemslöjdskonsulent, Hemslöjden i Kronoberg, återgivet med tillstånd av förf.

Föremålen på Hoppet berättar del 13 - Textil

Den 7 september 2024 var det hembygdsdag på hembygdsgården i Gårdsby. Det var en varm och solig dag med många besökare i alla åldrar. Gårdsby hembygdsförening bjöd in till en dag med aktiviteter, utställare, försäljare och fika. Den 7 september var också Hemslöjdens dag och Hemslöjden i Kronoberg var på plats för att fira dagen med repslagning och visning av hur man spinner garn. Tillsammans med Dräktrådet i Kronoberg ordnades två guidade klädvisningar för att visa upp de fina kläder som finns i Hoppets garderober och med förhoppningen att inspirera en eller flera att bli textilansvariga i föreningen.

1900-talet. Själv har jag länge intresserat mig för hur tekniken att tillverka kläder utvecklats från forntiden till nutid. Tillsammans dök vi ner i garderober och byråer för att välja ut vilka plagg som skulle visas på klädvisningen.

På Hoppet finns en fin samling av förkläden, föredömligt upphängda i garderoberna och vi beslöt att visa så många som möjligt. Det finns också några handsyddna tröjor. En tröja är vad vi idag skulle säga en kort jacka. Underkläder låg fint vikta i byrålådorna och vi hittade en korsett och en rolig blårandig skjorta som lagats med ett annat randigt tyg på tvären, som vi ville visa upp. I lådorna fanns också flera svarta sidensjalar med olika sorters kant. Mest speciellt av Hoppets kläder är dock ett av livet, gjort i ett randigt, rött tyg som en gång varit lite blankt, men som blivit slitet sedan 1700-talet. Birgittas favorit är ett grönt förkläde med vackert mönster. Min favorit är en blå tröja gjord av verkentyg (linnevarp och ylleinslag). Liv från

Välkommen till hembygdsgården i Gårdsby!

Birgitta Blixt i Dräktrådet inventerade klädförrådet på Hoppet redan för 20 år sedan. Hon har stor kunskap om hur folk i Kronoberg var klädda under 1700-talet, under 1800-talet då symaskinen gjorde sitt intåg och om folkdräkternas återtag under

1700-talet med grönt förkläde. De flesta plagg har en lapp med uppgifter om vem som lämnat plagget och i bästa fall en kort beskrivning av vem som tillverkat och använt plagget.

Klädvandringen började i hallen med ytterkläder, skor och hattar. I garderoberna fanns både grova träskor, höga snörkängor och nätta finskor. Ute i ladnan visar föreningen upp olika hantverkarens redskap och träskomakare var en av yrkena i utställningen. Det fanns lokala tillverkare i Kronoberg förr i tiden, och att tillverka träskor var ett sätt att dryga ut ett magert jordbruk. Vi visade också rock, storväst och cape, alla vanliga ytterplagg och hattar för olika årstider. En av halmhattarna är gjord av en lite grövre halmfläta med små taggar. Jag undrar om även denna är en lokal tillverkning? Har det funnits halmhattstillverkare i Kronoberg?

Sen vandrade vi in i kammaren. På bordet hade vi dukat upp underkläder från byrålådorna, mamelucker, skjortbröst och lösmanschetter och både särk och korsett tillsammans med en liten barnhatta med spetsar. På sängen låg tomma, randade bolster-var och en fäll med en rosenängsväv. I ena hörnet hade vi hängt upp det yngsta plagget vi plockat fram, en handsydd klänning från första hälften av 1900-talet.

Korsett från en av byrålådorna.

Från kammaren tog vi besökarna till köket där vi hängt upp en rad med förkläden. De var placerade som en tidslinje från 1900-talet till 1800-tal och besökarna fick fundera på om de tryckta förklädena var äldre eller yngre än de tvärrandiga och handvävda. Många gissade att de tryckta kattunerna var de äldsta och det var ju helt rätt.

Förkläden från 1800-1900-talen i Hoppets kök.

I salen hade vi ställt upp några provdockor med både herrkläder och damkläder. Framför öppna spisen stod provdockorna på rad med de äldsta plaggen, en grön dräkt och en herrskjorta med byxor och dubbelknäppt väst. På det stora salsbordet låg de typiska svarta klädesplaggen som blev högsta mode på 1800-talet, svart moaréförkläde, lång kjol, tröja med insydda spröt och hög hals och förstås en svart sidensjal med fransar. Sjalen har en stämpel från det svenska sidenväveriet Casparsson & Schmidt, ett av de sista sidenväverierna i Sverige som la ner sin verksamhet 1904. Vi hade hängt upp hemvävda tröjor för kvinnor på väggen tillsammans med några fina sidenvästar för män och förningsdukar i vitt, rött och blått i olika randningar.

Birgitta Blixt visar tvådelad grön dress med fint arbetat skört baktill.

Det kom in många besökare i huset och ett 15-tal kom på klädvisningarna. Vi fick många frågor om kläderna. Många blev förvånade över att det fanns så många och fina kläder i hembygdsgårdens garderobers och byrålådor. Det blev också bestämt att denna utställning ska bli hembyggsfilm med klädprat av Birgitta Blixt och mig, som en hälsning till nya textilansvariga i Gårdsby hembyggsförening. Om du är intresserad av textilfrågor kan du kontakta Ingrid Karlsson (Tveta) i Gårdsby hembyggsförening.

Möte i Gårdsbys skogar - om skogen

Det sker många möten i naturen. I och omkring Gårdsby kan man lika lätt möta en grupp Trollbackenbarn på utflykt som ett tranpar om våarna.

Text: Lina Johansson, foto: Södra

Men nyligen skedde ett något tyngre möte då Gårdsby säteris ena delägare Pule Gowenius hade ett givande samtal med Sveriges landsbygdsminister Peter Kullman och Södra Skogsägarnas vd Lotta Lyrå när de var på besök i säteriets skog. Förutsättningarna för familjeskogsbrukare var ämnet och samhällsdebatten om skogsbruket i synnerhet.

Pule menar att skogsbrukets motståndarsida vuxit effektivt och att det är en väldigt aktuell och kanske skriande fråga för alla skogsbrukare. När motståndet får fästa och debatten inte har nyanser och försök till förståelse blir vägen därifrån

lång. Något som blivit Pule varse är hur ordval såsom skövling används som uttryck för vanliga skogsbruksåtgärder och att "skövling" även smugit sig in i barnens undervisning i skolan. Skövling är ofta förknippad med kortsiktiga vinster utan ansvar och speglar inte det vanliga skogsbruket som präglas av ansvar, regleringar och en tidsplan på 60-100 år, där man planterar skog till sina barnbarn.

Pule menar att det måste ligga i varje skogsägares intresse att berätta och visa hur det egna brukandet ser ut, hur det planeras och att en avverkning inte är statisk, utan en del i en omlopps-tid och hur viktigt skogsbruket är för familjen, landsbygden, Sverige och omställningen till ett fossilfritt samhälle. Själv har han bjudit ut sina hyresgäster till skogen, så att de får en vidare syn på vad som sker i skogen.

Sedan kommer det där med administrationen som har ökat markant. Nya regler och pålagor dyker upp som sakta stryper den som är jord- eller skogsbrukare och inte blir det lättare när nya regeringar ändrar reglerna för att få till snabba resultat - ofta med bristande konsekvensanalys.

Pule var nöjd med samtalet som han berättar var väldigt informellt och med känslan att Peter och Lotta verkligen lyssnade och tog till sig hans tankar. Kullman bad lite avsides sekreteraren att lämna kontaktuppgifter till Pule i slutet, vilket torde vara ett gott betyg på ett positivt samtal.

Trollbacken

Vi på Trollbackens förskola arbetar vidare med vår Grön Flagg resa, som arbetar för hållbar utveckling inom Håll Sverige Rent.

På avdelningen Stortroll är barnen 3-5 år och här fokuserar vi just nu på årstiden- vinter, vad händer när vattnet fryser och var hittar vi is och vad händer då när vi tar in is? Detta har barnen lärt sig och vi går ofta på promenader i närmiljön för att undersöka is och vatten. Vi har också tittat vad som händer med djuren när det är vinter och barngruppen ville gärna hjälpa fåglarna med att göra egna fågelmatare av återburksmaterial. Vi målade gamla kaffekoppar och mjölkkartonger som vi sedan fyllde med god fågelmat i form av cocosfett och olika frön som vi hängde ut i träden på vår gård.

På sportlovet var vi på stortrollen tillsammans med vår fritidsavdelning en dag i Solbacken och lagde mat ute över öppen eld. Vi hörde då bli a hackspetten i träden när vi var alldeles tysta.

Det är fantastiskt att ha skogen så nära vår gård och kunna använda närmiljön på ett naturligt sätt i vår utbildning.

Text och foto: Tina Nilsson

Påskens gudstjänster - en användarguide

Påskhelgen är kristenhetens största och viktigaste helg. Jesus död och uppståndelse är grunden för kyrkans existens. Under helgen firas mängder med olika gudstjänster. De växlar mellan det mörkaste mörker till ljus och glädje. Här kommer din guide till påskens gudstjänster.

Skärtorsdagen Gårdsby kl. 18

Skärtorsdagsmässan är nattvardens födelsedag. Nattvards-gudstjänsten på skärtorsdagens kväll firas som om vi var där i övre salen i Jerusalem med Jesus och hans lärjungar. Här inleds påskens stora drama. Gudstjänsten kan avslutas med att altaret och kyrkan "kläs av" inför långfredagen. Man kan även i gudstjänsten ha med att deltagarna får sina fötter tvättade. På samma sätt som Jesus tvättade sina lärjungars fötter. Efter mässan äts det på vissa håll en påskmåltid med lamm, osyrat bröd och vin. Detta är än så länge vanligare söderut i Europa men kan bli vanligt även i Sverige.

Långfredagen Kapellet kl. 10

Långfredagens gudstjänster är märkliga och vill visa på det oerhörda drama som utspelade sig. Guds son (d.v.s. Gud själv) avrättas och dör. Kan Gud dö, är en av långfredagens stora frågor. På många håll rings det inte i kyrk-klockorna denna dag och psalmer sjungs utan musik till. Kyrkan kan vara avklädd på den textiltutsmyckning som annars finns. På altaret kan stå fem rosor som symboliserar Jesus sår. Långfredagens gudstjänst firas som om vi inte visste vad som skall komma. Den firas ur lärjungarnas och Jesus perspektiv den gången det verkligen hände. På långfredagens kväll firas på vissa håll gravläggningsvesper. Det är en aftonbön till minne av då Jesus lades i graven.

Påsknatten

Det är i denna Gudstjänst vi får vaka in påskdagen, den dag Jesus uppstod. På många håll inleds gudstjänsten med att kyrkan är helt mörk och det första som tänds är det stora påskljuset. Sedan tänds resten av kyrkan i så fall upp då evangeliet om uppståndelsen lästs och man utropat: Kristus

är uppstånden! Klockorna kan börja ringa och det sjungs en lovpsalm. I fornkyrkan var påsknatten dopgudstjänst för de dop-kandidater som fanns. I dag är det kan det vara en doplöftesförnyelse av något slag. Vanligast är att påsknatten är en mäsas (nattvardsgudstjänst). I nattvarden tar man emot Jesus den uppstånde och har gemenskap med honom och övriga deltagare. På sina håll kan gudstjänsten avslutas med ett fyrverkeri för att fira uppståndelsen.

Påskdagen Gårdsby kl. 10

Påskdagens gudstjänst kan inledas med att påskljuset tänds och bärs in till sin plats i koret. Har man firat gudstjänst på natten står redan ljuset där. Gudstjänsten är en stor glädjefest då kyrkan smyckas vanligtvis med påskliljor. Detta är kyrkans stora uppståndelsefest och körer extra musik är sätt att visa på detta. Efter gudstjänstens slut är det vanligt att påskliljor delas ut till gudstjänst-besökarna

Annandag påsk

Här finns ingen egen form av gudstjänst utan det firas gudstjänst på vanligt sätt. Musikgudstjänster, drama-gudstjänster kan förekomma.

Det kan förekomma ännu fler varianter av gudstjänster än de som finns i guiden men de vanligaste är med.

Hoppas du med hjälp av denna guide kan finna dina gudstjänster under påskhelgen i Herren år 2025.

Anders Nordmark

Präst i Gårdsby församling

Måla regnbågar med Lek- och pysselcaféet.

Våra familjeverksamheter

Lek- och pysselcafé fredagar.

Fredagar kl. 09:30-11:30

För föräldrar med barn i åldrarna 0-5 år.

Med lek, sång och pyssel.

Babycafé tisdagar.

Tisdagar kl. 09:30-11:30

För föräldrar med barn i åldrarna 0-18 mån.

Lek, sång och ramsor.

Anmälan krävs för båda grupperna, anmälan sker via boka.se. Mer information finns på vår hemsida.

Frågor? Kontakta Hanna, hanna.gatestal@svenskakyrkan.se eller 0470-70 48 59.

Gudstjänster på G i Gårdsby

16 mars kl. 17	Mässa Kapellet
23 mars kl. 10	Gudstjänst för kids Gårdsby kyrka
30 mars kl. 17	Mässa Kapellet
3 april torsdag kl. 18.30	Passionsandakt Häljaryds skola
6 april kl. 17	Mässa Kapellet
13 april kl. 17	Psalmsångsgudstjänst Kapellet
17 april kl. 18	Skärtorsdagsmässa Gårdsby kyrka
18 april kl. 10	Ett rop i mörkret Dramatiserad Långfredag Kapellet
20 april kl. 10	Påskmässa Gårdsby kyrka
26 april kl. 11	Konfirmationsmässa Gårdsby kyrka
4 maj kl. 17	Gudstjänst Kapellet
11 maj kl. 17	Mässa Kapellet
18 maj kl. 17	Mässa Gårdsby Henrietta Krantz Sång
25 maj kl. 10	Gudstjänst för kids Gårdsby kyrka
29 maj kl. 12	Bergspredikan med Brunch Kapellet Kören

Vår i luften

Nu är det vår i luften och känslorna spirar. Våren är en god tid för kärlek och gemenskap. Gör slag i saken och boka dop eller vigsel hos oss.

Ring 0470-70 32 76.

Kolla in vår hemsida för övrig verksamhet

<https://www.svenskakyrkan.se/vaxjo/gardsby-forsamling>

Eller appen Kyrkguiden (Finns där appar finns)

LAMM

BRÖD

VIN

Skärtorsdagen är en speciell dag alla år. I år upprepar vi tidigare års firande med mässa och påskalammsmåltid efter. Vi äter en påskmåltid på liknande sätt som Jesus gjorde. Vi serverar lamm, bröd, vin och potatisgratäng (gratäng åt dock inte Jesus).

Efter skärtorsdagens nattvardsgudstjänst i Gårdsby kyrka kl. 18.00 börjar festen i Gårdsby församlingshem.

Anmälan till Anders: 0470-70 32 35

Kostnad 150 kr.

Vi söker nya körsångare!

Gårdsbykören välkomnar nya körsångare i alla stämmor särskilt herrar!

För mer info kontakta:

Maria Sennvall tel: 0470-70 32 24.

EVENEMANGSKALENDER GÅRDSBY 2025

Datum	Tid	Aktivitet/Plats	Arrangör
26-mars	18.30	Välkomna på årsmöte för föreningen With Ljung. Årsmötet hålls i Häljaryd skola.	With Ljung
30-mars	15.00	Årsmöte med filmvisning i Hembygdsföreningen. Medlemmar välkomnas till årsmöte i Gårdsby hembygdsförening. Vi visar två filmer i samband med årsmötet och det bjuds på fika. Plats: Gårdsby församlingshem.	Gårdsby Hembygdsförening
lör 5 april	10.00	Fixardag på Hoppet. Vi samlas på hembygdsgården och gör fint efter vintern. Det bjuds på tilltugg och fika.	Gårdsby Hembygdsförening
sön 6 april	10.00	Barnaktivitet på hembygdsgården. Ulltovning till påsk med Hems-löjden i Kronoberg. Anmälan till Sara: 070-924 19 01	Gårdsby Hembygdsförening
Tis 8 april	10.00	Fixarträffar drar igång med träffar varje tisdag. Glada gubbar och gummor fixar med miljön på hembygdsgården Hoppet i lugnt tempo. Fika ordnas. Tis 8/4, 22/4 osv tid 10-13.	Gårdsby Hembygdsförening
sön 13 april	9.00	Sköta om ängen i tussudden. Kom och var med och gör ängen värfin vid Tussudden utanför Sandsbro. Ta med fika, Info: Uno 070-588 56 14.	SNF
mån 14 april	10.00	Skogsvandring minnesmärken - korta vandringar till säregna minnesmärken omkring Norra Åreda. Ta med fika. Samling vid Lyftestenen i Norra Åreda (Gästgivaregården, Jan Danielsson).	Gårdsby Hembygdsförening
Fre 18 april	14.00	Långfredagsvandring. Välkomna till årets långfredagsvandring till åsbackarna med föreningen With Ljung. Samling i Kråkenäryd (Vid gamla affären). Ta med fika.	With Ljung
Tis 29 april	18.30	Jordkällare del 1 - introduktion. Jordkällare: vård och restaurering, förvaring av livsmedel. Kursen är delat i två delar med exkursion i del 2. Ledare: Kjell Gustavsson. Plats meddelas senare på hemsida och i nyhetsbrev.	Gårdsby Hembygdsförening
sön 4 maj	13.00	Barnaktivitet med hembygdsföreningen. Järnålder- och vikingalekar för barn vid "snickarhagen" nära Smedjan i Gårdsby. Anmälan till Sara 070-924 19 01.	Gårdsby Hembygdsförening
Tis 6 maj	18.00	Jordkällare del 2 - utflykt. Fortsättning med exkursion till några jordkällare i socknen i behov av förbättring. Ledare Kjell Gustavsson. Samling: parkeringen vid Innaren (Cafiket).	Gårdsby Hembygdsförening
Tors 8 maj	17.30	Gärdesgård - Bygge och kurs. Var med vid vårt bygge av gärdesgård (kurs) på Hembygdsgårde Hoppet. Ingen anmälan. Välkomna.	Gårdsby Hembygdsförening
Fre 23 maj	19.00	Puben i Smedjan öppnar. Dags igen för en trevlig pubkväll i Gårdsby som sockenrådet ordnar. Mat, dryck, musik och trivsel.	Gårdsby sockenråd
Fre 27 juni	19.00	Puben i Smedjan. En trevlig pubkväll i Gårdsby som sockenrådet ordnar. Mat, dryck, musik och trivsel.	Gårdsby sockenråd

Välkomna till våra evenemang!

Information & kontakt:
www.vaxjoridklubb.se
stallet@vaxjoridklubb.se

Vill du börja rida?

Växjö Ridklubb är ridskolan för alla - hela livet, som ligger vackert i friluftsområdet vid Helgasjön bredvid Växjö Golfklubb. Nu har vi lediga platser för alla åldrar och erfarenhetsnivåer.

Läs om vilka ridgrupper du kan välja mellan och skicka in en intresseanmälan på vår hemsida.

Varmt välkommen till oss!

